
KAZAKİSTAN İHRAÇ ÜRÜNLERİNİ ÇEŞİTLENDİRMeye ÇALIŞIYOR

21.03.2016

Euronews, 20 Mart 2016

Kazakistan petrol ve gaz fiyatlarındaki ani düşüşlerle ortaya çıkan krizle baş edebilmek için ihracat ürünlerini çeşitlendirme kartını oynuyor, ülkenin ekonomik dayanıklılığı test edilmekte.

Yerel para birimi 2014 yılından beri iki kez devalüe edildi ve enflasyon geçen ay yüzde 15'e yükselerek zirve yaptı.

Kazak ekonomisi petrol ve gaza bağımlıdır. Kazak ihracatının neredeyse yüzde 60'ı ham petrole dayanır..

Buna karşılık hükümet mali krize çare olması için ihracat ürünlerini çeşitlendirmeye çalışıyor.

Kazakistan devletinin şu anda ana politikalardan biri KOBİleri, küçük ve orta ölçekli işletmeleri üretime teşvik etmek.

Amina Serzhova, şehir merkezinde satmak için evinde çiçek buketleri hazırlıyor. Amina, Almatının gelişen orta sınıfına ait bir kişi. Kendi işi olan çiçekçilikle uğraşan Amina, krizin talebi etkilemediğini söylüyor. Fakat kocasıyla birlikte Dolar üzerinden ipotekle satın aldıkları apartmanın kredisini ödemekte zorlanıyorlar. Çünkü gelirleri devalüasyondan sonra önemli ölçüde azalmış.

Amina işini geliştirmek için kredi istemiş ancak önceki ev kredisinden dolayı bankalar yeni bir kredi vermeyi reddetmiş:

Eğer kredi borcum olmasaydı işimi geliştirmek için bir dükkan açacaktım. Ödemek zorunda olduğum başka bir kredimin olduğunun farkındayım. Bu yüzden gelişemiyor, işimizi büyütemiyoruz.

Igor Ilyinskiy, t-shirt ve iç çamaşırı üreten küçük bir tekstil şirketini işletiyor. Ilyinskiy, Rusya, Kazakistan ve Belarus arasında kurulan Avrasya Gümrük Birliği sayesinde hem içeride hem de dışarıda yeni pazar imkanları oluştuğuna inanıyor. Bu yüzden şirketini büyütmek için banka kredisine ihtiyacı olmadığını düşünüyor.

Durum şu anda değişti. Gördüğüm kadarıyla, ürettiğim malların daha büyük pazarlara girebilmesi için hükümetin yanı sıra belediye meclisinden de destek var.

Büyüme amacıyla şirketlerin çoğu kredilere ihtiyaç duymasına rağmen, Kazakistanda sorun talep eksikliği değil.

Kazakistan Risk Değerlendirme Grubu başkanı Dosym Satpayeve göre ufak yatırımcılar için asıl zor olan sıkı milli bankacılık sisteminden kredi alabilmek.

Önceden Kazakistanda iş kurmak için gerekli krediyi sağlamak ve bankacılık sistemi aracılığıyla destek almak için etkili bir yol yoktu. Neden? Hükümet para talebini karşılamak istedi ama bunun bir kanalı yoktu. Evet, bir bankacılık altyapısı var fakat sorun bu yapının reel ekonomiden ayrı işlemesi. Bankalar hala hızlı ve kolay para kazanmayı tercih ediyor. Kara geçmek için 5 veya 10 yıl beklemek istemiyorlar.

Öte yandan Kazakistanda iş yapmak için rüşvet önemli bir sorun olarak karşımıza çıkıyor. Hükümet özellikle vergi müfettişleri gibi memurların konumlarını suistimal ederek rüşvet almasını engellemek için önlemler almaya başlamış.

Ülke yönetimi bu durumun yeni yatırımcıları korkuttuğunu ve dolayısıyla ekonomiye darbe vurduğunun farkına varmış. Geçmişe kıyasla olumlu adımlar atılmaya başlanmış ancak gidilecek daha çok yol var.

Uluslararası Şeffaflık Örgütüne göre Kazakistanın Yolsuzluk Algı Endeksi son yıllarda yükselmeye başladı.

Siyasi analist Daniyar Ashimbayev günümüzdeki durumu şöyle açıklıyor:

_Yolsuzluğa karşı sayısız kampanyalara rağmen bu uygulamaların bazıları hala devam etmekte.

Yarı devlete ait sektörler büyüdü. Piyasada iş yapan birçok kamu şirketi var. Ve özelleştirmeye

rağmen devlete ait şirketlerin ekonomideki rolü hala büyük._

Diğer yandan hükümet reformları uygulamak için ciddi önlemler almış durumda. Yönetim, ekonomiyi canlandırmak amacıyla idari engel oluşturan altyapıyı değiştirmek için bazı yasalar çıkarmaya karar vermiş.

Daniyar Ashimbayev:

Bunun için benzersiz bir program hazırlandı ve hükümet bunu uygulamaya koymak için Sanayi ve Yeni Teknolojiler Bakanlığını kurdu. Bakanlığın başına da Başbakan Yardımcısı atandı.

Kazakistanda kırsal alanlar kentsel bölgelerden daha az gelişmiş. Yine de tarım ve eko turizm alanında yatırım için girişimler var.

Yerdos Sadu, Almatıda yaşarken dört yıl önce 85 hektarlık bu büyük Orta Asya bozkır arazisini kiralar. Şimdi Almatıdaki süper marketlerde satılmak üzere organik buğday ve sebze yetiştiriyor. Yaz aylarında da Yurtaşta turistleri ağırlıyor. Sektörün geleceği konusunda iyimser olduğunu söylüyor ve bu yatırımı yaparken hiçbir memurun kendisinden rüşvet istemediğini belirtiyor.

Henüz rüşvetle karşılaşmadım. Burada olan birçokları gibi tipik sıradan bir çiftçiyim. Birinin gelip benimle uğraştığını görmedim. Alternatif bir yaklaşım seçtim.Tarım bakanlığının desteğini almak için çabaladım. Bizim doğru yolda olduğumuzu düşünüyorlar ve desteklemeye çalışıyorlar. Yani rüşvetle karşılaştığımı söyleyemem.

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programına (UNDP) göre Kazakistanda insani gelişim son yıllarda artmakta. Ülkede fakirlik hala var fakat diğer eski Sovyet ülkelerine nazaran daha hızlı azalmakta. Bunda petrol gelirlerinin önemi büyük.

Kazakistan devletinin kendi vatandaşları gözünde güvenilirliğinin artmasıyla, üretime dayalı yeni yatırımlar yapılırsa petrol dışındaki farklı ürünlerin ihracı ülke ekonomisini ayağa kaldıracaktır.

Kaynak/Source: